

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра риторики и методики преподавания языка и литературы

ГРИЦЕВИЧ

Надежда Викторовна

ИНТЕГРИРОВАННЫЙ ПОДХОД К ИЗУЧЕНИЮ СРЕДСТВ РЕЧЕВОЙ
ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТИ (5–7 КЛАССЫ)

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат педагогических наук,
доцент Рубаник Татьяна Владимировна

Допущена к защите

«___» _____ 2017 г.

Зав. кафедрой риторики и методики
преподавания языка и литературы,
кандидат педагогических наук, доцент И. В. Таяновская

Минск, 2017

РЕФЕРАТ

Дипломное исследование состоит из 2 глав, введения, заключения, списка использованных источников (43), приложения и занимает 72 страницы.

Ключевые слова: СРЕДСТВА РЕЧЕВОЙ ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТИ, ИНТЕГРИРОВАННЫЙ ПОДХОД, ТРОП, ФИГУРА РЕЧИ, МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА, МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ.

Объект исследования – средства речевой выразительности.

Предмет исследования – методика изучения средств речевой выразительности на основе интегрированного подхода.

Цель работы – определить пути изучения средств речевой выразительности с использованием интегрированного подхода.

Методы исследования: анализ теоретического материала по исследуемой проблеме; анализ программ и школьных учебников; обобщение теоретических и практических разработок по теме.

Научная новизна: в работе выработаны методические рекомендации по изучению средств речевой выразительности с использованием интегрированного подхода.

Полученные результаты.

Речевое развитие и формирование коммуникативной компетенции учащихся невозможны без знаний о средствах речевой выразительности. В исследовании описаны подходы к классификации средств речевой выразительности и представлены основные их разновидности.

Для того чтобы выразительные средства языка сделать достоянием детей, необходима систематическая работа, включающая наблюдение, анализ, обобщение, введение термина и определения понятия. Данные методические шаги должны осуществляться на основе интегрированного подхода при изучении русского языка и литературы. В исследовании представлена система заданий, направленных на закрепление у учащихся знаний о средствах речевой выразительности и формирование умений использовать их в продуцировании собственных высказываний.

Рекомендации по использованию. Возможно использовать результаты работы в процессе учебной деятельности в школе, а также при дальнейшей теоретической и практической разработке данной проблемы.

Достоверность полученных результатов подтверждается обобщением данных 44 научных источников, анализом текстов из произведений русской литературы, адаптацией материалов к задачам обучения средствам речевой выразительности в школе.

РЭФЕРАТ

Дыпломнае даследаванне складаецца з 2 глаў, уводзін, заключэння, спіса выкарыстаных крыніц (43), дадатка і займае 72 старонкі.

Ключавыя словы: СРОДКІ МАЎЛЕНЧАЙ ВЫРАЗНАСЦІ, ІНТЭГРАВАНЫ ПАДЫХОД, ТРОП, ФІГУРА МАЎЛЕННЯ, МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ РУСКАЙ МОВЫ, МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ РУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ.

Аб’ект даследавання – сродкі маўленчай выразнасці.

Прадмет даследавання – методыка вывучэння сродкаў маўленчай выразнасці на аснове інтэграванага падыходу.

Мэта работы – вызначыць шляхі вывучэння сродкаў маўленчай выразнасці з выкарыстаннем інтэграванага падыходу.

Метады даследавання: аналіз тэарэтычнага матэрыялу для доследу праблемы; аналіз праграм і школьных падручнікаў; абагульненне тэарэтычных і практычных распрацовак па тэме.

Навуковая навізна: у рабоце выпрацаваны метадычныя рэкамендацыі па вывучэнню сродкаў маўленчай выразнасці з выкарыстаннем інтэграванага падыходу.

Атрыманыя вынікі. Маўленчае развіццё і фарміраванне камунікатыўнай кампетэнцыі навучэнцаў немагчымыя без ведаў аб сродках маўленчай выразнасці. У даследаванні акрэслены падыходы да класіфікацыі сродкаў маўленчай выразнасці і прадстаўлены асноўныя іх разнавіднасці.

Для таго каб выразныя сродкі мовы зрабіць здабыткам дзяцей, неабходна сістэматычная праца, якая ўключае назіранне, аналіз, абагульненне, увядзенне тэрміна і вызначэння паняцця. Дадзеныя метадычныя крокі павінны ажыццяўляцца на аснове інтэграванага падыходу пры вывучэнні рускай мовы і літаратуры. У даследаванні прадстаўлена сістэма заданняў, накіраваных на замацаванне ў вучняў ведаў пра сродкі маўленчай выразнасці і фарміраванне ўменняў выкарыстоўваць іх у прадудцыраванні ўласных выказванняў.

Рэкамендацыі па выкарыстанні. Можна выкарыстоўваць вынікі працы ў працэсе вучэбнай дзейнасці ў школе, а таксама пры далейшай тэарэтычнай і практычнай распрацоўцы дадзенай праблемы.

Дакладнасць атрыманых вынікаў пацвярджаецца абагульненнем дадзеных 44 навуковых крыніц, аналізам тэкстаў з твораў рускай літаратуры, адаптацыяй матэрыялаў да задач навучання сродкам маўленчай выразнасці ў школе.

ABSTRACT

The study consists of 2 chapters, introduction, conclusion, the list of the used literature (43), appendix takes 72 pages.

Keywords: EXPRESSIVE MEANS, INTEGRATED APPROACH, TROPE, FIGURE OF SPEECH, THE TEACHING METHODS OF THE RUSSIAN LANGUAGE, THE TEACHING METHODS OF THE RUSSIAN LITERATURE.

The subject of the study: expressive means.

The object of study: the methodology of study of the expressive means based on the integrated approach.

The aims of the work: to explore the ways of organization of study of the expressive means using integrated approach.

The methods of studying: the analysis of the theoretical material on this problem; the analysis of the programs of school textbooks; the generalization of the theoretical and practical material on the topic.

The scientific novelty of the work consists of the methodical recommendation on the study of the expressive means using the integrated approach.

The results: speech development and the formation of the communicative competence of students are impossible without knowledge of means of speech expressiveness.

Approaches to the classification of means of speech expressiveness are described and their main versions are presented in the study. In order to make expressive means of language the property of children it is necessary to do the systematic work, including observation, the analysis, generalization, introduction of the term and the definition of the concept. These methodical steps must be carried out on the basis of the integrated approach while studying the Russian language and literature. The system of tasks directed to the consolidation of knowledge of the expressive means by students and the formation of abilities to use them in producing their own statements are presented in the given study.

The recommendations about using. It is possible to use the results of the work in the course of educational activity at school, and also in further theoretical and practical development of the given problem.

The reliability of the received results is confirmed by the generalization of 44 scientific sources, the analysis of texts from works of the Russian literature, adaptation of the materials to the goals of teaching of means of speech expressiveness at school.